

Gerard Holmens

IN september wordt hij dertig en toch heeft hij al vijfmaal zoveel beeldhouwwerken staan in alle hoeken van Vlaanderen. Ver buiten onze gouwen is hij trouwens bekend en zolang is het niet geleden dat wij hem bestempeld lazen als een natuurtalent dat «das allbewegliche Plasma in eigene Formbahnen drängt». Beeldhouwen doet hij sedert 1952 en dat kun je hem zeker aanzien : onder een niet te disciplineren haardos zit er een bleek gezicht dat, rond de twee scheutjes vlam, het steengruis voor immer in de poriën heeft genomen.

In 1961 kreeg hij zijn eerste grote tentoonstelling in het Kursaal te Oostende. Een revelatie, die tentoonstelling, die veler mond deed openvallen. Daar stond een deel van Holmens' werk sedert 1958 te zien en over dat deel schreef Marcel Duchateau : «Schier elk beeld vertegenwoordigt een precies te lokaliseren stadium van het ontwikkelingsproces, dat Holmens van het figuratieve naar het niet figuratieve bracht. Voor haarzelf levert dergelijke ontwikkeling het bewijs dat Holmens een geboren beeldhouwer is, met andere woorden dat de groei van zijn kunst door inwendige factoren wordt geleid en niet door uitwendige invloeden...»

Wie thans het atelier van Holmens bezoekt zal er, in open lucht, een stukje bevestiging vinden van



Gerard Holmens aan het werk.

Foto Roger, Oostende Kl. V.T.B.

wat Duchateau vier jaar geleden schreef. In zijn evolutie is Holmens een paar etappen verder geraakt, zonder sprongen, doch met de verstrengeling van twee figuren (waarin Duchateau het kenmerk zag van Holmens werk) heeft de beeldhouwer afgerekend. Men heeft net de indruk dat de man zich een tijd lang heeft stuk gehouwen in diepten, holten en lianen, zegge in kronkelingen, die zijn techniek aanzuiverden, doch tevens peilingen waren naar een nieuwe dimensie. Om dit zoeken te belichten kunnen wij verwijzen naar een stukje dat Flaubert, anno 1874, schreef in «La tentation de Saint Antoine». Daarin zei de prozaïst : ik zou willen vleugels hebben en een schors, ik zou ook een slurf willen en als een slang zou ik mijn lichaam graag kronkelen, in duizend deeltjes zou ik willen wegspringen, lucht zou ik willen zijn in de lucht, en ik zou me als een plant willen ontplooien, ik zou willen schitteren als het licht, mij in alle vormen terugvinden, ieder atoom doordringen en tot in het diepste wezen van de natuur neerpeilen...» Zo vinden wij bij een realist van de negentiende eeuw de nood aan metamorfoze terug, die een echt kunstenaar eigen is. Diezelfde nood aan wijziging en «ver-leven» vinden wij wellicht ook bij Holmens, en wel bepaald in zijn streven om in harde steen het innerlijk en geheimzinnig

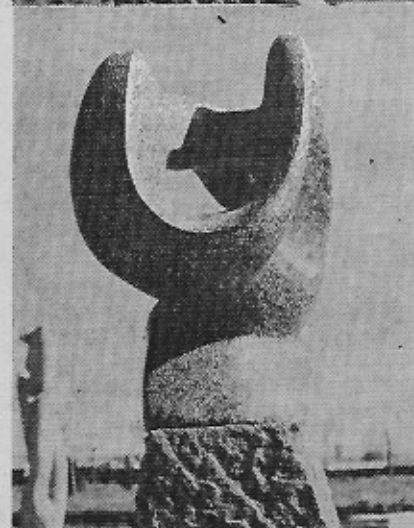
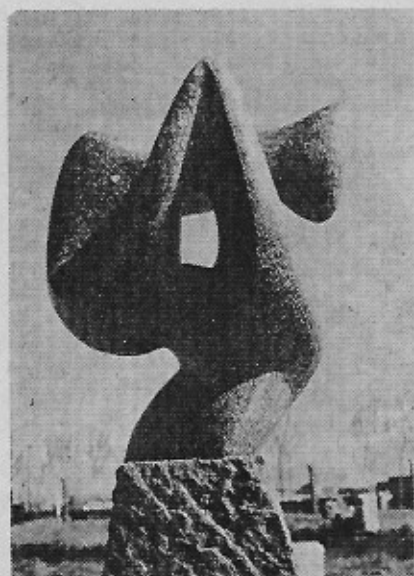
samenhangen van het scheppings-element weer te geven. Vroeger met lianen, holten en diepten, nu met palen en hoogoplaaiende scheuten leven.

Van Holmens zelf zul je het niet te weet komen. Wél zal hij je zeggen dat hij (wildzang van natuur) nooit van sprongen heeft gehouden en dat men met die sprongen trouwens vaak in het slijk buitelt. Hij houdt er op los (in «taille directe» heet het), palen, plantaardige elementen en organen. Hij zoekt en houdt, houdt en zoekt, en tevergeefs tracht hij dat zoeken onder woorden te brengen. Hoe moet je in godsnaam aan een leek iets vertellen dat je zelf alleen in steen kunt zeggen? Toch iets, één element: «Ik hou van continuïteit, in het leven en in mijn werk, ik nou van volheid, weet ge, van iets

dat zó vol en af is dat het uit diverse hoeken kan worden gezien als zoveel stukjes van eenzelfde eeuwigheid... Ja, die eeuwigheid was er natuurlijk te veel, verdraaid, met die woorden loopt het bij mij altijd mis...»

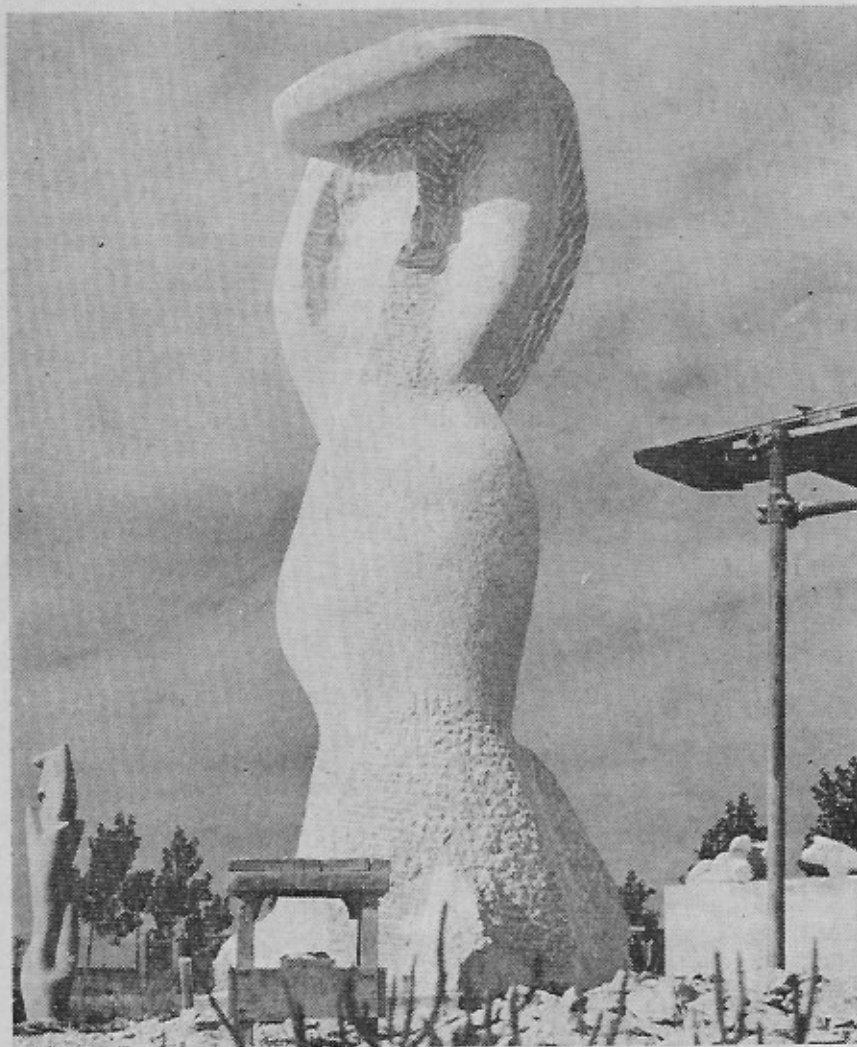
Na die uitloper in het rijk van de theorie hebben wij Holmens gepolst over zijn Spilliaert-beeld dat hij, in opdracht van de Vlaamse Toeristenbond, thans aan het houthouwen is. In witsteen op een sokkel in arduin. Zijn woorden: «Ik kende Spilliaert natuurlijk, doch sinds

Op de voorgrond, het aangezette Spilliaert-monument. Op de achtergrond, links, de makette, eveneens in steen. Kl. V.T.B.



Eenzelfde werk van Gerard Holmens, uit drie hoeken bekeken: telkens weer anders... Kl. V.T.B.
Foto's Roger, Oostende





Het Spilliaert-monument in een verder stadium. Kl. V.T.B.

Foto Roger, Oostende.

weken ben ik hem gaan bestuderen en opnieuw bekijken. Eerst heb ik aan drie horizontalen gedacht die een samenvatting zouden brengen van water, land en lucht. En aan een geabstraheerde zee. Ik had het geval echter te literair bekeken en dan ben ik maar opnieuw naar de doeken van Spilliaert gaan zien. En ik heb dan begrepen dat ik het er vooral niet moest op aanleggen een Spilliaert te maken... Het moet een hulde worden, niet? Daarom moet het in de hoogte gaan, elegant zijn en aristokratisch, zoals Spilliaert zelf was... In het monument moet er eenzaamheid zitten, sierlijkheid en een zekere koude, die bij nader bekijken toch warm aandoet... Praktisch zal het er als volgt uitzien: een grote paal en daarboven een perspectief waaruit ik hoop alles te halen wat diepte heeft. Je weet wel, die vreemde en poëtische diepte die in alle werken van Spilliaert te vinden is... En nu werken, Holmens, werken, jongen, want zo'n opdracht krijgt men slechts één keer in een leven: in steen doen leven het vreemde talent en de ziel van een kunstenaar die leefde waar wij nu leven... »

Dat zei Holmens, die in september eerst dertig wordt.

Oostende

PIETER-JAN GUILLEMIN